

Науково-інформаційний
 бюлетень
 Головного архівного
 управління при Раді
 Міністрів Української РСР

АРХІВИ УКРАЇНИ

Видається з 1947 р. Виходить раз на два місяці

№ 5 (163) 1980

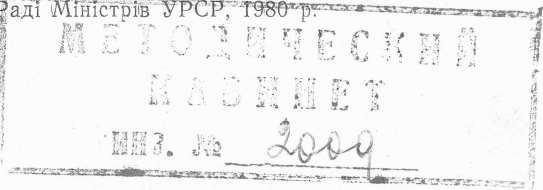
ВЕРЕСЕНЬ—ЖОВТЕНЬ

ЗМІСТ

Постанова Ради Міністрів Української РСР «Про затвердження Положення про Головне архівне управління при Раді Міністрів УРСР і мережі централь- них державних архівів Української РСР»	3
Положення про Головне архівне управління при Раді Міністрів УРСР	4
Мережа центральних державних архівів Української РСР	8
<hr/>	
За гідну зустріч XXVI з'їзду КПРС	9
<hr/>	
До виходу в світ тритомного збірника документів і матеріалів «Советская Украина в годы Великой Отечественной войны, 1941—1945»	12
<hr/>	
До 75-річчя першої російської революції	
<hr/>	
СУСОРОВ В. Д. (Херсон). Документальні видання про робітничий рух на Ук- раїні у 1905—1907 рр.	17
ВОСКОБОЙНИКОВА Л. К. (Одеса). Революційні події 1905 року в Одесі (За документами Державного архіву Одеської області)	22
<hr/>	
Документи	
<hr/>	
КУЛЬЧИЦЬКИЙ С. В., ЛИСЕНКО Г. П. (Запоріжжя) Продовження подвигу (З історії спорудження Дніпрогесу-2)	28
ЛЮДКОВСЬКИЙ Ш. С. (Миколаїв) Нові документи до біографії Г. І. Ко- товського	35
<hr/>	
Обмін досвідом	
<hr/>	
ЛЮТА Т. Ю., РЯБИНА Н. Д. З досвіду роботи хранителів фондів ЦДА УРСР у м. Києві	37
МИНАЄВА Л. М. (Львів) Підготовка документальних збірок у Державному архіві Львівської області	39
ДМИТЕРКО М. С. (Богородчани Івано-Франківської області), МАЛЄЄВ А. П. (Первомайськ Харківської області) З досвіду роботи державних районних архівів	41
<hr/>	
Організація роботи відомчих архівів	
<hr/>	
ЗУБРИЛІН М. Т. Робота з документами з особового складу в архівах уста- нов Будбанку СРСР на Україні	44
ПАВЛИХІН О. Є. (Львів) Про роботу архіву Львівського виробничого об'єд- нання автотранспорту	45
НЕГУР Г. В. (Херсон) З досвіду роботи архіву Херсонського виробничо-тех- нічного управління зв'язку	47
<hr/>	
Огляд джерел	
<hr/>	
ПЕТРУНЯК М. Ю. (Львів) Джерела з історії Галицької Соціалістичної Радян- ської Республіки у фондах ЦДА УРСР у м. Львові	50

Умб 11205204

© Головне архівне управління при Раді Міністрів УРСР, 1980 р.

ПЛЮЩ М. Р. Документи ЦДАЖР УРСР про внесок робітничого класу Української РСР у прискорення науково-технічного прогресу (1951—1970)	54
ГУСАРОВ В. К. З історії діяльності Всеукраїнської секції МОДР	59
ГРАБОВЕЦЬКИЙ В. В. (Івано-Франківськ) Нові архівні документи про повстання міської бідноти Брацлава (кінець XVI — початок XVII ст.)	61

До 1500-річчя Києва

ШАНДРА В. С. Початкова та середня освіта у Києві в першій половині XIX ст.	63
ДЕГТЯРЬОВ М. Г. Про спорудження Притиско-Миколаївської церкви у Києві	67

Наукові конференції та семінари

МАСЛОВСЬКА В. В. Республіканська нарада-семінар з питань науково-видавничої роботи	70
--	----

Критика та бібліографія

ТРОЯН М. В., ШЕРШУН І. Г. (Ужгород) «Повсякденна турбота Рад»	74
ТАЛАН Є. П., ТИМЧЕНКО Ж. П. «Советы — власть народная»	75
ЯРОШЕНКО А. Д. «Газети Радянської України 1917—1920 рр.»	76

Інформація та хроніка

ПАПАКІН Г. В. У колегії Головархіву УРСР	77
СВАРНИК І. І. (Львів) Наукова конференція в ЦДІА УРСР у м. Львові	78
ВАСЬКО Л. М., ГАЛЬЧЕНКО С. А., ХАРЧЕНКО О. Д. Відзначення 75-річчя з дня народження О. Є. Корнійчука	79
ПОЛЕТУН Н. М. (Чернігів) Ознайомлення активістів шкільних музеїв Чернігівщини з державним архівом області	43
ШТАТМАН Й. Л. (Львів) Навчання працівників діловодного апарату	80

Редакційна колегія:

О. Г. МІТЮКОВ (головний редактор), М. М. БАЗАНОВА, Л. М. ВАСЬКО (відповідальний секретар), В. М. ВОЛКОВИНСЬКИЙ (заступник головного редактора), Л. З. ГІСЦОВА, В. О. ЗАМЛІНСЬКИЙ, О. М. КОВАЛЕНКО, В. С. КОНОВАЛОВА, Б. Д. НЕНЕНКО, К. Є. НОВОХАТСЬКИЙ, Г. В. ПОРТНОВ, М. Г. САВЧЕНКО, І. С. СЛАБЕЄВ, А. А. СОЛОВІЙОВА

Адреса редакції: 252601, Київ-110, МСП, Солом'янська, 24. Телефон 77-11-24.

Здано до набору 22.09.80 р. Підписано до друку 24.10.80 р. БФ 32001. Формат паперу 70×108¹/₁₆. Високий друк. Умовн. друк. арк. 7. Обл.-вид. арк. 8,5. Тираж 17400. Зам. К-125.

Друкарня видавництва «Київська правда», 252030, Київ, вул. Леніна, 19.

«АРХИВЫ УКРАИНЫ», № 5 (на українском языке). Научно-информационный бюллетень Главного архивного управления при Совете Министров УССР. Издаётся с 1947 г. Выходит 6 раз в год. Адрес редакции: 252601, Киев-110, ГСП, Соломенская, 24. Телефон 77-11-24. Типография издательства «Київська правда», 252030, Киев, ул. Ленина, 19. Печ. листов 5. Усл. печ. листов 7. Уч.-изд. листов 8,5.

НОВІ ДОКУМЕНТИ ДО БІОГРАФІЇ Г. І. КОТОВСЬКОГО

За активну революційну діяльність царські власті неодноразово заарештовували і засилали Г. І. Котовського. У 1908—1910 р. він був в'язнем Миколаївської каторжної тюрми, куди його перевели з Кишинева. Тюремне начальство не наважувалось тримати Котовського в Кишинівській губернській тюрмі, бо його товариші, що залишалися на свободі, та і він сам, робили спроби втечі одну за одною.

Нове місце ув'язнення обране не випадково: Миколаївська каторжна тюрма була відома своїм жорстоким режимом. У автобіографії Г. І. Котовський писав: «Одиночне ув'язнення протягом двох з половиною років з прогулянкою 15 хвилин на добу і повною ізоляцією від живого світу. На моїх очах люди від цього режиму гинули десятками, і тільки залізна воля і рішення щоб то не стало жити на свободі, прагнення до боротьби, щоденне тренування з гімнастики врятували мене від загибелі»¹.

У 1910 р. Котовський був переведений з Миколаєва до Смоленської пересильної тюрми, а звідти висланий до Сибіру.

Г. І. Котовський. Тюремне фото.
(ф. 231, оп. 1, спр. 2100, арк. 333).

У Державному архіві Миколаївської області в фондї міської поліції знайдено три документи, що стосуються перевodu Г. І. Котовського з Кишинівської до Миколаївської каторжної тюрми, а також його знімок, зроблений у Кишинівській тюрмі 27 листопада 1907 р. Один з документів про перебування Котовського в Миколаївській каторжній тюрмі виявлено в Центральному державному історичному архіві УРСР у м. Києві.

Знайдені документи свідчать про те, що і перебуваючи в ув'язненні, Г. І. Котовський залишався небезпечним для царських тюремників і жандармів. Так, затримка в дорозі конвойної команди, яка перевозила Г. І. Котовського з Кишинева до Миколаєва, викликала велике занепокоєння у вищих чинів поліції. З Кишинева до Миколаєва полетіли телеграми, в яких йшлося про ймовірну втечу Г. І. Котовського з-під варті (док. № 1), наводилися різноманітні довідки щодо його особи².

За кожним рядком документу — пересторога про можливу втечу Г. І. Котовського з тюрми, його готовність боротися з царськими властями навіть за товстими мурами царських катівень (док. № 2). Коли Г. І. Котовського було доставлено в Миколаївську картожну тюрму, тюремні наглядачі не випускали його з-під особливо

¹ «Исторический архив», 1955, № 4, с. 222.

² Держархів Миколаївської області, ф. 231, оп. 1, спр. 2100, арк. 331.

пильного нагляду, постійно влаштовуючи обшуки в його камері (док. № 3). Нові документи в якійсь мірі дають можливість уточнити дату перевodu Г. І. Котовського з Кишинєва до Николаєва, яка по-різному трактується у літературі. Зокрема, у книзі В. Шмерлінга «Котовский» (М., 1951 р.), називається дата — 8 лютого 1908 р., а в збірнику «Г. И. Котовский. Документы и материалы», який був виданий у Кишинєві в 1956 р., — 8 квітня 1908 р.

Як свідчать документи добірки, Г. І. Котовського було направлено з Кишинєва до Николаєва 3 лютого 1908 р., а прибув він у Николаївську каторжну тюрму в 20-х числах лютого 1908 р.

Названі документи публікуються вперше і доповнюють біографію полум'яного революціонера, героя громадянської війни Г. І. Котовського новими фактами.

Публікацію підготував:

Ш. С. ЛЮДКОВСЬКИЙ,
директор Державного архіву
Миколаївської області

№ 1

Телеграма Кишинівського поліцеймейстера Николаївському градоначальнику з проханням надіслати відомості про Г. І. Котовського

14 лютого 1908 р.

Разнеслись слухи, [что] высланный из Кишинева Котовский бежал. Верно ли? За полицмейстера Довгаль.

Резолюція: Арестантское отделение. [Дать] справку, кто такой Котовский.

Позначка: Справка. На Котовского по справке из настольного реестра переписки не получалось.

Заведующий рег[истрацией]*

Позначка: По справке в тюрьме и арестантском отделении арестанта Котовского нет.

Столоначальник *

Позначка: По справке в тюрьме и конвойной команде никаких документов о Котовском нет.

Столоначальник *

Держархів Миколаївської області, ф. 231, оп. 1, спр. 2100, арк. 332. Оригінал.

* Підписи нерозбірливі.

№ 2

Відношення Кишинівського поліцеймейстера Николаївському поліцеймейстеру про переведення Г. І. Котовського з Кишинівської губернської в Николаївську каторжну тюрму.

18 лютого 1908 р.

З сего февраля из Кишиневской губернской тюрьмы отправлен в распоряжение Николаевского градоначальника для помещения в каторжную тюрьму осужденный в каторжные работы на 12 лет Григорий Котовский.

По достоверным сведениям Котовский безусловно намерен бежать.

Ввиду этого, прилагаю при сем его фотографическую карточку, покорнейше прошу, ваше высокоблагородие, в случае побега Котовского не откажите немедленно сообщить.

Полковник

Олиханов

Позначка: Сообщено начальнику тюрьмы в Кишинев 22 февраля.

Держархів Миколаївської області, ф. 231, оп. 1, спр. 2100, арк. 329. Оригінал.

№ 3

Донесення начальника Николаївського розшукового пункту в особливий відділ департаменту поліції Міністерства внутрішніх справ про вилучення таємного листування Г. І. Котовського в каторжній тюрмі

7 березня 1908 р.

Предоставляю при сем изъятые агентурным путем копию ключа для шифра, один клочок бумаги с зашифрованными словами и письмо с подписью А. Л. к Котовскому, доношу, что по имеющимся сведениям автором этого письма является Андрей Лудкан, содержащийся во 2-ой камере Николаевской каторжной тюрьмы, который ведет переписку со знаменитым атаманом разбойничьей шайки Котовским, находящимся также под стражей в 3-й камере этой же тюрьмы.

Прошу распоряжения по расшифрованию зашифрованных слов. Письмо и клочок бумаги возвратить во вверенное мне отделение.

Ротмистр

Фокин

ЦДІА УРСР у м. Києві, ф. 358, оп. 1, спр. 23, арк. 51. Копія.